EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 29.6.2023
COM(2023) 355 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

17. årsrapport (2022) om gennemførelsen af EU-bistand i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 389/2006 af 27. februar 2006 om oprettelse af et instrument for økonomisk støtte til fremme af den økonomiske udvikling af det tyrkisk-cypriotiske samfund

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

17. årsrapport (2022) om gennemførelsen af EU-bistand i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 389/2006 af 27. februar 2006 om oprettelse af et instrument for økonomisk støtte til fremme af den økonomiske udvikling af det tyrkisk-cypriotiske samfund

1. INDLEDNING

Rådets forordning (EF) nr. 389/2006[1] ("støtteforordningen") er grundlaget for bistanden til det tyrkisk-cypriotiske samfund, og i henhold til denne forordning skal Kommissionen hvert år forelægge Rådet og Europa-Parlamentet en rapport.

2. PROGRAMMERING AF BISTANDEN

Der blev mellem 2006 og ultimo 2022 afsat 656 mio. EUR til aktiviteter under støtteforordningen. I oktober 2022 blev der indgået forpligtelser for et beløb på 33,4 mio. EUR til det årlige handlingsprogram for 2022[2]. I den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 anlægges der et flerårigt perspektiv for programmet, og det bliver muligt at få en stabil årlig finansiering. Bistandsprogrammet er dog af ekstraordinær midlertidig karakter og har til formål at forberede og i givet fald lette fuld anvendelse af gældende EU-ret i de dele af Republikken Cypern, hvor Republikken Cyperns regering ikke udøver faktisk kontrol, når der er opnået en løsning på Cypern-problemet. Både støtteforordningen og Rådets forordning (EF) 2020/2093[3] om fastlæggelse af den flerårige finansielle ramme giver mulighed for en revision, hvis der opnås en genforening.

3. GENNEMFØRELSESMEKANISMER

Programmet gennemføres i de dele af Republikken Cypern, hvor Republikken Cyperns regering ikke har nogen effektiv kontrol, og hvor anvendelsen af gældende EU-ret er midlertidigt suspenderet i henhold til tiltrædelsestraktatens protokol nr. 10. Bistanden gennemføres gennem direkte og indirekte forvaltning.

Kommissionen handler under omstændigheder, der er uden fortilfælde i politisk, retlig og diplomatisk henseende. Ydelse af en sådan bistand indebærer ikke, at nogen anden offentlig myndighed end Republikken Cyperns regering anerkendes i egnene. Det er nødvendigt med ad hoc-ordninger, for at programmet skal kunne gennemføres, samtidig med at principperne om forsvarlig finansiel forvaltning overholdes. Ved EU-finansierede støtteprogrammer er det under normale omstændigheder aftalerne med et modtagerlands regering, der udgør den retlige ramme for udviklingsbistanden. Der kan imidlertid ikke indgås sådanne aftaler om bistand til det tyrkisk-cypriotiske samfund. Det er en del af Kommissionens ansvarsområde at styre og imødegå den iboende risiko. De trufne foranstaltninger omfatter bl.a. nøje tilsyn med kontrakter og støtte til støttemodtagere, reviderede betalingsbetingelser og varsomhed med hensyn til

[1] Rådets forordning (EF) nr. 389/2006 af 27. februar 2006 om oprettelse af et instrument for økonomisk støtte til fremme af den økonomiske udvikling af det tyrkisk-cypriotiske samfund og om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2667/2000 om Det Europæiske Genopbygningsagentur (EUT L 65 af 7.3.2006, s. 5).

[2] Kommissionens gennemførelsesafgørelse af 13.12.2021 om vedtagelse af et handlingsprogram for det tyrkisk-cypriotiske samfund for 2021 (C(2021) 8905).

[3] Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2093 af 17. december 2020 om fastlæggelse af den flerårige finansielle ramme for årene 2021-2027 (EUT L433I af 22.12.2020, s.11).

anvendelsen af bankgarantier. Støtten omfatter betydelige beløb i form af tilskud, der kræver en stærk forvaltning.

For at sikre virkning skal det tyrkisk-cypriotiske samfund fuldt ud deltage i forberedelsen af den gældende EU-rets gennemførelse, når suspensionen heraf ophører i overensstemmelse med protokol 10 ved gennemførelsen af en samlet løsning.

Programgruppen benytter EU's programstøttekontor i de områder, hvor Nicosia ikke udøver faktisk kontrol. Kommissionens repræsentation i Cypern er ligeledes vært for møder, seminarer og pressekonferencer og kommunikerer med den cypriotiske offentlighed på hele øen, herunder også om støtteprogrammet. Desuden gennemfører EU's Infopoint, som er finansieret under støtteprogrammet, en række kommunikations- og oplysningskampagner til orientering om EU's politikker, prioriteter og tiltag til støtte for det tyrkisk-cypriotiske samfund og fremme af europæisk kultur.

4. GENNEMFØRELSE I RAPPORTERINGSPERIODEN

4.1. Generelt overblik

Kommissionen fortsætter med at gennemføre støtteforordningen med det overordnede mål at støtte en genforening. I tilfælde af en samlet løsning på Cypern-problemet træffer Rådet efter forslag fra Kommissionen med enstemmighed beslutning om de fornødne tilpasninger af denne forordning.

Aktiviteterne i 2022 omfattede videreførelse af en række etablerede og vellykkede projekter, f.eks. EU-stipendier og tillidsskabende tiltag som støtte til både Det Tekniske Udvalg om Kulturarv og Komitéen for Forsvundne Personer. En særlig facilitet fortsatte med at finansiere de fælles tekniske udvalgs initiativer.

Tilskudsstøtte er fortsat et vigtigt kendetegn på programmet. Der blev ydet mere støtte til økonomiske nøglesektorer, som forbereder sig på en løsning gennem projekter i den private sektor, landdistrikterne og udviklingen af menneskelige ressourcer. Med bestræbelserne blev der opnået håndgribelige forbedringer inden for udryddelse af dyresygdomme og fødevaresikkerhed.

Kommissionen fortsatte sine bestræbelser på at hjælpe det tyrkisk-cypriotiske samfund med at overholde de standarder, der var fastsat i pakken af de to foranstaltninger, som Kommissionen havde vedtaget i 2021, nemlig at registrere "Χαλλούμι" (Halloumi)/Hellim som en beskyttet oprindelsesbetegnelse og fastsætte vilkårene for transport af dette produkt hen over den grønne linje. Der blev gjort en betydelig indsats for at hjælpe lederne af fødevarevirksomheder med at forberede de første inspektioner vedrørende den beskyttede oprindelsesbetegnelse. Kommissionen nedsatte også en uformel arbejdsgruppe om Halloumi/Hellim, hvor interessenter fra begge cypriotiske samfund blev bragt sammen.

Der er fortsat betydelige mangler i støttemodtagernes kapacitet til effektivt at gennemføre gældende EU-ret efter gennemførelsen af en samlet løsning. Det tyrkisk-cypriotiske samfund har dog gjort gode fremskridt på en række områder og har opnået en bedre forståelse for udfordringerne.

En sag, der stadig volder problemer, er opførelsen af Famagusta-kloaknettet, som Kommissionen indgik en aftale om i december 2013. Tvisten med den tidligere kontrahent skulle afgøres ved voldgift i 2017. I juli 2022 afsagde voldgiftsretten sin endelige beslutning, som kontrahenten derefter ankede ved en belgisk domstol. Samtidig fortsatte det pågældende saneringsarbejde støt.

Kommissionen sikrede fortsat, at støtteprogrammet leverede resultater, uagtet eftervirkningerne fra covid-19-pandemien og den udfordrende socioøkonomiske situation i det tyrkisk-cypriotiske samfund. Gennemførelsen af covid-19-nødpakken, som dækkede det mest nødvendige medicinske udstyr, økonomisk støtte til virksomheder og ekspertrådgivning til det tyrkisk-cypriotiske samfund, blev fortsat.

Ved årets udgang var der 159 kontrakter under støtteprogrammet.

4.2. Fremskridt med de enkelte målsætninger

Det overordnede mål med støtteprogrammet er at fremme Cyperns genforening ved at støtte det tyrkisk-cypriotiske samfunds økonomiske udvikling. Programmet fokuserer navnlig på øens økonomiske integration, på en forbedring af kontakten mellem øens to befolkningsgrupper og med EU samt på at forberede EU-rettens gennemførelse.

Aktiviteterne i forbindelse med de enkelte målsætninger i støtteordningen i 2022 er beskrevet nedenfor.

4.2.1. Målsætning 1: Udbygning og omstrukturering af infrastruktur

Med FN's Udviklingsprogram (UNDP) fortsatte gennemførelsen af den "lokale infrastrukturfacilitet" gennem igangværende bidragsaftaler med Kommissionen for i alt 33,2 mio. EUR. Faciliteten yder støtte til forberedelse og gennemførelse af relevante lokale infrastrukturinvesteringer.

I 2022 var 14 prioriterede projekter aktive under den "lokale infrastrukturfacilitet". Der blev opnået væsentlige fremskridt på opførelsen af Kormakitis Centre for Cooperation og udvidelsen af Morphou-spildevandsrensningsanlægget. Rehabiliteringsarbejderne på Kouklia-reservoiret blev også påbegyndt. En række skridt blev taget med henblik på at bane vejen for igangsættelse af en forundersøgelse til det fælles solkraftværk.

Inden for vandsektoren blev opførelsen af den nye Nicosia-del af samlebrønden afsluttet i november 2021, og perioden for anmeldelse af defekter for dette projekt sluttede i december 2022. Projektet involverede anlæggelsen af 13 km kloakledninger til at aflede spildevand fra Nicosia og omegn til Nicosias tværcypriotiske rensningsanlæg, et EU-finansieret tiltag, der blev afsluttet i 2013. Projektet vil reducere grundvandsforurening og beskytte hele øens fælles vandressourcer.

Der blev påbegyndt saneringsarbejde på Famagusta-kloaksystemet i juli 2021, mens selve arbejdet startede i januar 2022. Formålet er at sanere et stort antal defekter på det oprindelige projekt samt forbedre systemets kvalitet og funktioner. Der blev opnået væsentlige fremskridt i 2022, ca. 70 % af det planlagte kloaksystem er på plads. Projektet ventes afsluttet ved udgangen af 2023.

Perioden for anmeldelse af defekter i henhold til anlægskontrakter for udvidelsen af et deponeringsanlæg og et afgasningsanlæg sluttede i januar 2022, hvor det endelige anlæg blev overdraget til det tyrkisk-cypriotiske samfund.

Desværre har støttemodtageren ikke forbedret driften og ledelsen af deponeringsanlægget og har fortsat den dårlige praksis med hensyn til bortskaffelse af affald, samtidig med at der ikke er gjort brug af anlægget til behandling af perkolat. Dette har uundgåeligt ført til omfattende nedskrivninger af investeringen. Uden at inddrage Kommissionen lancerede støttemodtageren to udbud med henblik på at udlicitere driften af deponeringsanlægget. De blev dog begge annulleret, hvilket betyder, at forvaltningen af affaldssektoren og dens fremtid fortsat er uklar.

Kommissionen har til stadighed fokuseret sine bestræbelser på at hjælpe støttemodtageren, så der kunne rettes op på situationen.

I overensstemmelse med den EU-finansierede integrerede plan for håndtering af fast affald gives støtte til otte lokalsamfund for at forbedre deres infrastruktur for affaldshåndtering i den sidste fase af gennemførelsen.

Den lokale tekniske kapacitet til at overvåge miljøkvaliteten blev forbedret gennem renovering af luftkvalitetsovervågningsnettet, oprettelsen af et referencelaboratorium for luft- og brændstofkvalitet og tilgængeliggørelse af kapacitetsopbygningsaktiviteter. Luftkvalitetsovervågningsnettet, som har været i fuld drift i 2022, muliggør nu måling af flere forurenende stoffer på et øget antal steder.

I telekommunikationssektoren blev der fortsat leveret ny radio-/tv-spredningsinfrastruktur, hvor sidste levering forventes at ske ved udgangen af 2023. Det EU-finansierede projekt er nødvendigt for, at det tyrkisk-cypriotiske samfund kan gå bort fra alle analoge fjernsynsudsendelser i 700 MHz-frekvensbåndet. I sidste ende vil dette lette den uhindrede tildeling af 700 MHz-frekvensbåndet til 5. generations mobiltjenesterne og bidrage til øget digitalisering af det tyrkisk-cypriotiske samfund.

4.2.2. Målsætning 2: Fremme af social og økonomisk udvikling

Gennem støtteprogrammet blev de negative økonomiske virkninger af covid-19-pandemien fortsat bekæmpet og erhvervsklimaet i det tyrkisk-cypriotiske samfund støttet.

Projektet "Innovativ iværksætteri og dialog", som blev gennemført med Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO), var den største drivkraft til at støtte den private sektor, herunder til genopretning efter covid-19-pandemien. I 2022 blev 100 succesfulde SMV'er støttet med op til 60 000 EUR til hver gennem tilskudsordningen "Beskyttelse og skabelse af arbejdspladser". I 2021 var 770 mikrovirksomheder allerede blevet støttet med hver især 1 500 EUR.

Der blev opnået væsentlige fremskridt inden for produktsikkerhed. I marts 2022 blev et projekt om teknisk bistand i forbindelse med markedsovervågning lanceret med det formål at indføre ny, og forbedre eksisterende, praksis inden for metrologi, standardisering, akkreditering og overensstemmelsesvurdering. Projektet bidrager til at forbedre erhvervsklimaet i det tyrkisk-cypriotiske samfund og sikre, at lokalt fremstillede produkter overholder EU-standarderne.

Inden for udviklingen af landdistrikterne fik 189 landmænd erhvervsrettet uddannelse i bedriftsforvaltning og lignende emner. Som supplement til investeringen i uddannelse blev 55 tilskudsportioner til landdistriktsudvikling med henblik på opgradering af sektoren overført til sidste fase af gennemførelsen. Et forsknings- og demonstrationspilotprogram blev sat i gang med henblik på at indsnævre kløften mellem videnskab, behov og praksis relateret til fire specifikke pilottemaer, herunder ordningen for den beskyttede Halloumi/Hellim-oprindelsesbetegnelse.

Gennemførelsen af projektet om teknisk bistand til indsatsområder inden for fødevaresikkerhed og kriseberedskab, som har betydning for handel langs den grønne linje og gennemførelse af Halloumi/Hellim-pakken, fortsatte. Der blev ydet støtte til 28 ledere af fødevarevirksomheder med henblik på at udvikle og gennemføre handlingsplaner for overholdelse af EU-standarder. Processen med certificering af landbrugsbedrifter blev startet, og inden udgangen af 2022 var 11 bedrifter certificeret og yderligere 26 vurderet.

En tredje større prøvetagning og testning af dyr med fokus på prioriterede dyresygdomme, nemlig brucellose og tuberkulose, blev afsluttet. Til dette formål leverede Kommissionen laboratorietest, veterinærartikler og -ydelser. Som følge deraf fortsatte tendensen til nedgang i forekomsten af brucellose i 2022, og prævalensen i besætningerne kom ned på 2 %.

Med EU-støtten blev der desuden gjort yderligere fremskridt i opgaven med at få privatpraktiserende dyrlæger til at foretage kontroller.

I uddannelsessektoren blev støtte på områder, der har kraftig indvirkning på at øge kapaciteten på arbejdsmarkedet, opretholdt, bl.a. gennem videnskabelig uddannelse, erhvervsrettet uddannelse (VET) og livslang læring. Første fase af det flerårige projekt om udvikling af læseplaner til erhvervsrettet uddannelse blev afsluttet med håndgribelige resultater. Projektet støttede bl.a. udviklingen af 20 pensumpakker til reviderede VET-læseplaner og en ny test- og evalueringsmekanisme til VET-uddannelse. Projektet blev forlænget med yderligere to år.

For så vidt angår de videnskabelige fag modtog 34 skoler på sekundærtrinnet og 12 VET-skoler videnskabeligt laboratorieudstyr til i alt 77 laboratorier og et VET-ressourcecenter, hvorved unge menneskers muligheder for at lære gennem videnskabelige metoder blev styrket. I tidligere år modtog 48 skoler på primærtrinnet videnskabeligt laboratorieudstyr. Den faglige udvikling af lærere og skoleledere blev fremmet gennem oprettelsen af en gruppe undervisere. I alt blev 1 468 primær- og sekundærlærere, inspektører og skoleledere trænet i emner som elevcentreret læring og undervisning, brugen af videnskabeligt laboratorieudstyr og interaktive metoder i sprogundervisningen. Analysearbejde med henblik på at bane vejen for fremtidig hjælp til livslang læring, specialundervisning og specielle kvalifikationer er iværksat.

Der blev underskrevet en ny aftale med Verdensbanken om fortsat at yde støtte til makroøkonomisk overvågning, facilitering af handelsprocedurer og handel på tværs af den grønne linje, forbedring af det tyrkisk-cypriotiske erhvervsklima og om at yde teknisk bistand på statistiske nøgleområder.

På statistikområdet blev der i september 2022 startet et projekt med Danmarks Statistik om teknisk bistand til at forbedre levering og forvaltning af datakilder. Inden da var der leveret IT-udstyr og specialiseret software med henblik på at forbedre statistikproduktionen, så den var i overensstemmelse med EU-standarder. Projekterne blev suppleret med målrettet støtte gennem Kommissionens instrument til teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX) og Verdensbanken. Alle disse handlinger udgør en samlet EU-strategi, der har til formål at forbedre tilvejebringelsen af statistikker i det tyrkisk-cypriotiske samfund, hvilket er afgørende for at fremme forberedelserne til genforening.

4.2.3. Målsætning 3: Fremme af forsoning, tillidsskabende foranstaltninger og støtte til civilsamfundet

Komitéen for Forsvundne Personer, som får støtte fra støtteprogrammet gennem en støtteaftale med UNDP, fortsatte sit felt- og laboratoriearbejde. Af de i alt 2 002 forsvundne personer havde komitéen ultimo 2022 opgravet jordiske rester fra 1 196 personer. Heraf er 1 029 genetisk identificeret og overleveret til deres familier.

I december 2022 blev der underskrevet en ny bidragsaftale på 2,6 mio. EUR med henblik på at støtte komitéens indsats i 2023. Samlet set har EU i perioden 2006-2022 bidraget med 35,8 mio. EUR for at støtte dens arbejde, hvilket svarer til 75 % af den samlede støtte, der er ydet til komitéen i denne periode.

Beskyttelse af kulturarv gennem det fælles Tekniske Udvalg om Kulturarv forblev et centralt element i den forsonende og tillidsskabende del af støtteprogrammet med 16 afsluttede projekter i 2022. Alt i alt er der ydet ca. 24 mio. EUR i EU-støtte til programmet for kulturarv. Dette betød, at mere end 120 kulturarvssteder på hele øen kunne bevares, støttes strukturelt, beskyttes eller genoprettes fysisk.

I december 2022 blev der underskrevet en ny bidragsaftale på 1 mio. EUR til at opretholde den EU-finansierede støttefacilitet til det tekniske udvalg. Denne støtte ydes gennem FN's Udviklingsprogram. Siden 2019 har støttefaciliteten finansieret mere end ti projekter under det tekniske udvalg, fra gennemførligheds- og forskningsundersøgelser til værksteder og udstillinger.

Efter den vellykkede gennemførelse af United World Colleges' pilotstipendieordning for de to samfund og med henblik på at bygge videre på de gode erfaringer fra tidligere år blev 12 studerende fra begge samfund i 2022 udvalgt til at tage den internationale studentereksamen i forskellige lande. De tiltag, der er gennemført af United World Colleges, omfatter også ungdomsaktiviteter på tværs af samfundene og korte kurser med henblik på at styrke de unges evne til at skabe positive ændringer i deres samfund.

Støtten til civilsamfundet fortsatte i 2022. Projektet Civic Space, der yder teknisk bistand til civilsamfundsorganisationer, fortsatte med at bidrage til at opbygge deres kapacitet, fremme et gunstigt miljø for udvikling af civilsamfundet og stimulere netværk og fælles tiltag med græsk-cypriotiske og andre civilsamfundsorganisationer i EU. Som følge af den positive tilbagemelding på dets arbejde er Civic Space-projektet forlænget med yderligere to år.

Den nye indkaldelse af forslag, "Det cypriotiske civilsamfund i aktion VIII", blev med en samlet finansiel ramme på 2,5 mio. EUR med succes lanceret i marts 2022. Indkaldelsen fokuserede på støtte til aktiviteter på tre områder: fælles forskningstiltag, fælles tillidsskabende tiltag og styrkelse af civilsamfundet i det tyrkisk-cypriotiske område. Udbudsproceduren var i gang ved slutningen af 2022. De 12 projekter, der blev udvalgt under den foregående indkaldelse, var gået ind i fasen for fuldstændig gennemførelse, hvilket gjorde det muligt for civilsamfundet at foretage centrale fortaleraktiviteter og stimulere medborgeraktivitet.

Platformen for menneskerettigheder fortsatte med succes gennemførelsen af sit EU-finansierede direkte tilskud. I hovedaktiviteterne fokuseredes der på bekæmpelse af menneskehandel, flygtninges rettigheder, LGBTIQ+-rettigheder, relevant interessentdeltagelse, fængselsforhold og frihed for tortur. Platformen var involveret i at bringe den første sag om menneskehandel for domstolene i det tyrkisk-cypriotiske samfund, som førte til en dom. Den støttede også ofre for menneskerettighedskrænkelser og styrkede civilsamfundsorganisationernes kapacitet med hensyn til rettighedsbaserede spørgsmål generelt.

4.2.4. Målsætning 4: Bringe det tyrkisk-cypriotiske samfund tættere på EU

Goethe-Institut erstattede i 2022 British Council som gennemførelsespartner for EU's stipendieprogram. I april 2022 blev der indgået en støtteaftale med Goethe-Institut til et beløb på 5 mio. EUR. I løbet af året blev tyrkisk-cypriotiske studerende tilbudt 159 stipendier med henblik på studier på universiteter i EU-lande, og den første tyrkisk-cypriot, som fik glæde af et EU-stipendium, blev optaget på Europakollegiet.

Siden 2007 er der blevet uddelt over 2 000 stipendier til studerende til mere end 100 universiteter i 23 EU-lande. Stipendierne hjælper studerende i løbet af det første år af en grunduddannelse på universitetsniveau, studerende i deres kandidat- eller ph.d.-

programmer samt forskere og fagfolk med yderligere at udvikle deres sproglige og faglige færdigheder i flere EU-lande.

EU's Infopoint ledes af EU's programstøttekontor sammen med Kommissionens repræsentation i Cypern. Kontoret gav i 2022 EU stor synlighed gennem sine aktiviteter både online og offline. EU's Infopoint omfattede mere end 20 EU-relaterede emner, herunder ligestilling mellem kønnene, kønsbaseret vold, LGBTIQ+-rettigheder, rettigheder for personer med handicap, desinformation samt sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

EU's Infopoint organiserede mere end 35 arrangementer, der tiltrak mere end 16 000 deltagere. Det var en mindre stigning i antallet af deltagere sammenholdt med tidligere år. Herudover blev der udarbejdet 14 publikationer, 69 infografikker og 12 audiovisuelle produkter med fokus på EU's prioriteter i Cypern. Trafikken på EU's Infopoints sociale medier steg fortsat. EU's Infopoints Facebook-side fik omkring 1 000 nye følgere i 2022.

4.2.5. Målsætning 5-6: Forberede det tyrkisk-cypriotiske samfund på indførelsen og gennemførelsen af gældende EU-ret

TAIEX-instrumentet bruges til at gennemføre målsætning 5 og 6 i støtteforordningen. Det bruges til at forberede det tyrkisk-cypriotiske samfund på gennemførelsen af gældende EU-ret, når suspensionen heraf ophører ved gennemførelsen af en samlet løsning.

TAIEX-faciliteten er fortsat et vigtigt redskab, der bidrager til støtteprogrammets målsætninger. I 2022 blev instrumentet brugt til fortsat støtte på tværs af 12 temaområder af EU-retten gennem en kombination af online- og på stedet-arrangementer. Det blev også brugt til den assistance, der løbende blev givet af sundhedseksperter i forbindelse med covid-19-pandemien. I alt blev der organiseret 151 TAIEX-arrangementer, hvilket er nogenlunde lige så mange som i tidligere år. Der blev endvidere udviklet en database over alle de retsakter, der er udarbejdet med TAIEX-støtte, og bestræbelserne på at forbedre kvaliteten af oversættelse og tolkning i det tyrkisk-cypriotiske samfund fortsatte.

TAIEX-støtten til samhandelen over den grønne linje (Rådets forordning (EF) nr. 866/2004) fortsatte. Kommissionsbefalede uafhængige eksperter udførte den regelmæssige inspektion af frisk frugt og friske grøntsager, kartofler, honning og fisk. Herudover blev der i 2022 for første gang handlet med seks typer af forarbejdede fødevarer af ikkeanimalsk oprindelse hen over den grønne linje. Det drejede sig om olivenolie, tahin, halva, sirup af johannesbrød, syltetøj og frugtsaft. TAIEX-eksperter var den primære drivkraft i at sikre, at standarder og kvaliteten var på EU-niveau, gennem behørig overensstemmelseskontrol af faciliteterne.

Kommissionen arbejdede endvidere på at fjerne hindringer for handel på tværs af den grønne linje ved at sikre en smidig gennemførelse af den nylige ordning for tilsyn, hvor der nu kræves plantesundhedscertifikater for alle frugter og grøntsager.

4.3. Finansiel gennemførelse (aftaler og udbetalinger)

4.3.1. Aftaleindgåelse

Kommissionen underskrev i 2022 retlige forpligtelser til en værdi af 27,2 mio. EUR.

4.3.2. Betalinger

I 2022 beløb betalingerne sig til 40,6 mio. EUR (38 mio. EUR i 2021).

4.4. Overvågning

Kommissionen er direkte ansvarlig for gennemførelsen af de fleste projekter (direkte forvaltning). Den overvågning, der foretages af Kommissionens medarbejdere, er meget betydelig, og der er løbende kontakt til kontrahenter, der foretages stikprøvekontroller og afholdes møder på stedet samt i styringskomitéerne. Den tekniske bistand fra tilskudsstøttegruppen støttede fortsat Kommissionen i dens arbejde med overvågning af gennemførelsen af tilskudsaftaler og bistod samtidig støttemodtagerne i anvendelsen af EU-reglerne for gennemførelse af tilskudsaftaler, herunder afledte bestemmelser om offentlige indkøb.

Kommissionen gennemfører også en række kontrakter ved indirekte forvaltning. Gennemførelsesorganer såsom UNDP, Verdensbanken, Goethe-Institut og NI-CO rapporterer til Kommissionen i overensstemmelse med de gældende rammeaftaler. Kommissionen er i høj grad involveret i den daglige overvågning af disse tiltag.

4.5. Revision og kontrol

De anbefalinger fra sidste revision, der blev udført af Den Interne Revisionstjeneste i 2017 i forbindelse med interne kontrolordninger på området for offentlige indkøb, er fuldt ud gennemført.

4.6. Evaluering

Projektet med resultatorienteret overvågning (ROM) blev afsluttet i 2022. Gennem projektet blev de udvalgte foranstaltninger revideret, og også den planlagte uddannelse i relevante interessenters forbedrede interne overvågningskapacitet blev tilbudt gennem projektet. ROM-eksperterne gav anbefalinger vedrørende relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og bæredygtighed. Anbefalingerne blev indarbejdet i de reviderede foranstaltninger og medtages fremover.

Kommissionen offentliggjorde i 2022 et arbejdsdokument[4] med resultaterne af evalueringen af støtteprogrammet. Denne evaluering indeholdt en uafhængig vurdering af samt dokumentation for de fremskridt, der i perioden 2013-2018 var gjort med henblik på at nå de målsætninger, der er angivet i støtteforordningen. I evalueringen blev det konkluderet, at støtteprogrammet kan betragtes som yderst relevant og, i lyset af de særlige omstændigheder for det tyrkisk-cypriotiske samfund, et relativ succesrigt initiativ, som giver en betydelig EU-merværdi.

4.7. Information, offentlig omtale og synlighed

Samlet set blev der i 2022 gennemført 584 synligheds- og kommunikationstiltag med henblik på at fremvise EU's arbejde. Kommissionen offentliggjorde en brochure om EU-støtte som reaktion på covid-19-pandemien, og udarbejdelsen af en brochure om udviklingen af den private sektor skred frem.

4.8. Drøftelser med Republikken Cyperns regering

Der blev afholdt møder med repræsentanter for Republikken Cyperns regering, både fysisk og online. Kommissionen er fortsat afhængig af regeringens samarbejde i forbindelse med kontrol af ejendomsrettigheder og formidling af de to samfunds tekniske udvalgsarbejde. Kommissionen mødes regelmæssigt med den permanente repræsentation.

[4] COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT EVALUATION Evaluation of the Aid Programme for the Turkish Cypriot community (2013-2018) - Den Europæiske Unions Publikationskontor (europa.eu).

5. KONKLUSIONER

Kommissionen fortsætter med at yde bistand i henhold til støtteforordningen for at fremme Cyperns genforening ved at støtte det tyrkisk-cypriotiske samfunds økonomiske udvikling og ved at arbejde på forordningens målsætninger. I løbet af 2022 var bistanden fortsat rettet mod de områder, der udgør særlige problemer for den fremtidige overholdelse af EU-retten.

Resultaterne af den hidtidige bistand og projekternes modning vil løbende indgå i kommende programrunder. Indsatsens fokus vil fortsat ligge på at styrke effekten inden for prioriterede områder gennem færre, men større tiltag.

Kommissionen er indstillet på at stille de nødvendige ressourcer til rådighed — herunder inden for rammerne af støtteprogrammet — til understøttelse af forhandlingerne om en løsning i FN-regi.